

Jelen beszámoló a Gazdasági Versenyhivatal (GVH, hivatal) Versenykultúra Központ (GVH VKK) nevű szervezeti egységének 2008. évi tevékenységét ismerteti. A GVH VKK egyrészt a GVH versenykultúra fejlesztése és terjesztése érdekében végzett tevékenységének hivatali felelőse, másrészt feladatkörébe tartozik elkülönítetten az OECD és a GVH által közösen 2005-ben létrehozott OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenységének az ellátása is.

A VERSENYKULTÚRA KÖZPONT 2008. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

1. A GVH feladata, hogy a közérdek képviselőjeként eljáró hatóságként biztosítsa a gazdasági hatékonyságot kikényszerítő piaci verseny szabadságának és tisztaságának védelmét. A GVH a verseny védelme érdekében nemcsak versenyfelügyeleti munkájával őrökdi a magyar és a közösségi versenyszabályok betartása felett, hanem tevékenységének hasonlóan fontos részét képezi a versenypártolás és a versenykultúra fejlesztése is.

1. A versenykultúra (a fogyasztói döntéshozatal kultúrájának) fejlesztése körébe tartozó tevékenységek

2. A versenykultúra (fogyasztói döntéshozatal kultúrájának) fejlesztése egyaránt magában foglalja a versennyel, versenypolitikával és versenyjoggal kapcsolatos általános tájékozottság növelését, a tudatos fogyasztói döntéshozatal elősegítését, a versenyhez való általános viszonyulás javítását, valamint a verseny és a fogyasztói döntéshozatal közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet támogatását.

3. 2005-ben a GVH egy önálló szervezeti egység, a Versenykultúra Központ (GVH VKK) megalakításával intézményesítette a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos tevékenységét. A GVH VKK a hivatalon belül szervezetileg a Főtitkársághoz tartozik és a GVH főtitkárának irányítása alatt áll. A GVH VKK részjogkörű költségvetési egységként működik. A GVH-nak és munkatársainak a versenykultúra terjesztését szolgáló egyéb tevékenységei a GVH 2008. évi tevékenységéről szóló beszámoló IV. fejezetében kerülnek bemutatásra.¹

2. A GVH VKK 2008. évi munkaterve

4. A GVH VKK feladatait éves munkaterv határozza meg, amely a GVH szakmai háttérére építő, a versenykultúra fejlesztésének célját szolgáló tevékenységek mellett azokat a programokat is tartalmazza, amelyek megvalósításában a GVH más szervezetek munkájára számít, s ehhez – a rendelkezésre álló pénzüsszegeből – pénzügyi, illetve szükség szerint szakmai támogatást is nyújt. A 2008 januárjában nyilvánosságra hozott 2008. évre szóló munkaterv a GVH VKK versenykultúra fejlesztő munkájának célcsoportjaként jelölte meg a versenyjoggal, a verseny témájú közgazdasági elemzésekkel foglalkozó felsőoktatási intézmények diákjait, oktatóit; az alap- és középfokú oktatásban résztvevő, érdeklődő tanárokat, tanulókat; a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet szereplőit; a versenyjogi jogviták megítélésével és eldöntésével kapcsolatba kerülő bírákat; a hivatal eljárásaival, versenyfelügyeleti munkájával kapcsolatba kerülő vállalatokat, kiemelten a kis- és középvállalkozásokat; valamint a közigazgatásban dolgozó azon munkatársakat és

¹ Lásd a GVH 2008. évi tevékenységéről szóló beszámoló 4.2. (A GVH versenykultúra terjesztését szolgáló egyéb tevékenységei) fejezetét.

döntéshozókat, akik munkájuk során a verseny területtel valamilyen módon kapcsolatban kerülnek, ideértve az országgyűlési képviselőket és szaktanácsadóikat is.

5. A központ céljaival, működésével és tevékenységével kapcsolatos valamennyi információ megtalálható a GVH VKK honlapján.² Itt olvasható – többek között – a GVH VKK munkaterve, a GVH VKK gondozásában megjelent kiadványok szövege, a rendezvényekkel, szakmai együttműködésekkel kapcsolatos tudnivalók, a GVH VKK megbízásából végzett kutatások eredményei, az aktuális és a már lezárult pályázati felhívások a hozzájuk tartozó dokumentációval, továbbá a támogatást nyert pályázatok főbb adatai és eredményei, valamint a tanulmányi pályázattal kapcsolatos információk.

6. Az alábbiakban a munkaterv egyes pontjainak sorrendjében kerül ismertetésre a GVH VKK 2008. évi tevékenysége.

3. A GVH VKK 2008. évi tevékenységének eredményei

3.1. A GVH VKK számára előírányzott feladatok

7. A GVH VKK egyik fontos célkitűzésének tekinti, hogy a versenyjog, a versenypolitika, illetve a piacelmélet témakörében megjelent, **nemzetközileg elismert fontosabb szakkönyvek magyar nyelven** is elérhetővé váljanak a GVH VKK által megcélzott felhasználói csoportok számára, mivel jelenleg csak ezek szűk választéka áll a témával foglalkozó szakemberek és az érdeklődők rendelkezésére. E fordítások nemcsak hiánypótló jellegük miatt bírnak meghatározó jelentőséggel, de a GVH VKK azt is biztosítani kívánja, hogy a fordítások a lehető legmagasabb szakmai színvonalon, a versennyel kapcsolatos közgazdasági és jogi terminológia megfelelő használatával készüljenek el.

8. Massimo Motta Versenypolitika című munkájának 2007-es megjelentetését követően **William W. Lewis A termelékenység ereje: Gazdagság, szegénység és a globális stabilitás fenyegetettsége** című könyve lett a GVH VKK gondozásában napvilágot látott második szakkönyvfordítás.³ A 2008 októberében kiadott művet a GVH VKK 2009. január 26-án mutatta be a szakmai közönség számára. William W. Lewis könyvének magyar nyelvű kiadásával a GVH VKK egy, a szűkebb szakmai érdeklődésen túlmutató művet jelentetett meg, amely a gazdasági növekedés kérdéseit állítja a középpontba, ráirányítva a figyelmet a növekedés és a verseny összefüggéseire. A könyvben Lewis a McKinsey Global Institute 1991-ben elkezdett és tizenkét éven át zajló kutatási projektjének eredményeire támaszkodik, amelynek célja az volt, hogy bizonyos iparágakban (például a szolgáltatászektorban a légi közlekedés, a távközlés, a lakossági banki szolgáltatások, a kiskereskedelem; a feldolgozóiparban a gépjármű-ipar, az acélipar, a számítógépgyártás, az élelmiszer-feldolgozás) elvégzett esettanulmányok segítségével hasonlítsa össze az egyes országok közötti termelékenységi különbségeket, és állapítsa meg azok okait. A szerző szakmailag igényesen, egyben színesen és közérthetően tárja az olvasó elé Japán, Nyugat-Európa, az Egyesült Államok, Korea, Brazília, Oroszország, Lengyelország és India gazdasági sikereinek és kudarcainak elemzését és ennek során leszűrt következtetéseit.

9. A GVH VKK a magyar kiadás példányait – térítésmentesen – eljuttatja a versenyjogot, illetve versenypolitikát oktató egyetemi, főiskolai karok könyvtáiraiba. A könyv kereskedelmi forgalomban is megvásárolható, amelyről a honlapon található bővebb tájékoztatás.

10. A GVH VKK a hivatal munkatársai által elkészített közérthető, szemléletes **ismeretterjesztő kiadványok** segítségével járul hozzá ahhoz, hogy mind általában véve a versennyel, illetve a versenyjoggal kapcsolatos alapvető fogalmaknak, mind az egyes ágazatok, piacok versenyjogi, fogyasztóvédelmi sajátosságainak a szélesebb körű ismeretét elősegítse. A kiadványok – azok

² www.versenykultura.hu, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalán elhelyezett GVH VKK logóra kattintva is

³ A könyv magyar nyelvű változata a 2004-ben angolul az Egyesült Államokban megjelent első kiadás fordítása (William W. Lewis: The Power of Productivity – Wealth, Poverty and the Threat to Global Stability, University of Chicago Press, 2004).

terjedelmi adottságaitól függően – füzetek, illetve rövid szórólapok formájában kerülnek folyamatosan kiadásra. A kiadványok szövege a honlapon is elérhető.⁴

11. 2008-ban a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalmáról szóló törvény, illetve az új reklámtörvény hatályba lépésével a GVH feladatkörében bekövetkezett változások nyomán átdolgozásra került a hivatalról szóló ismertetőfüzet, magyar és angol nyelven egyaránt. A kiadvány feladata, hogy részletes tájékoztatást nyújtson a GVH szervezetéről (jogállás, feladatkör, szervezeti felépítés, az egyes szervezeti egységek közötti munkamegosztás) és tevékenységéről, ezen belül főként a hivatal működésének és jogalkalmazási feladatainak háttéréről (a GVH hatáskörébe tartozó anyagi és eljárási jogi jogszabályokkal kapcsolatos főbb tudnivalók, panasz, illetve bejelentés tételének módja és feltételei).

12. A GVH VKK nemcsak egyszeri kiadványokkal jelentkezik, de **Versenytükör** néven 2005 szeptemberében egy versenyjogi-versenypolitikai tárgyú időszaki lapot is indított. A negyedévente megjelenő Versenytükör szerzőinek többsége a GVH munkatársai közül kerül ki, ugyanakkor a lap a versenypolitika szélesebb értelemben vett megközelítésére törekszik, így a GVH és a bíróságok jogalkalmazási tevékenysége körébe tartozó kérdések mellett a verseny működését érintő, kapcsolódó területeket is bemutat, az adott téma szakértőinek felkérésével készült tanulmányok alapján. Minden alkalommal szerepelnek a Versenytükörben a Versenytanács, illetve a bíróság elmúlt negyedévben hozott jelentősebb döntései, a hivatal versenypártolási tevékenysége és a közösségi versenyjog legfrissebb fejleményei, valamint a GVH-val kapcsolatos hírek, illetve interjúk is. A lap természetesen beszámol a GVH VKK és az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ legfrissebb eseményeiről is. A 2008. évi lapszámokban megjelent cikkek között olyan versenyjogi aktualitások kerültek boncolgatásra, mint a villamosenergia-piac liberalizációja, a pénzügyi szektort érintő kérdések (például a multilaterális bankközi jutalék rendszere, az egyoldalú szerződésmódosítások problémája, a pénzügyi termékekkel kapcsolatos banki tájékoztatásokkal összefüggésben tapasztalt aggályok) vagy a környezetvédelem és a versenyjog kapcsolódási pontjai. A kiadványt a GVH VKK ingyenesen juttatja el például vállalkozások, versenyjoggal foglalkozó ügyvédi irodák, a szaksajtó képviselői, szakmai szövetségek, önkormányzatok, közigazgatási szervek, bírák, oktatási intézmények és könyvtárak részére, de a cikkek olvashatók a GVH VKK honlapján is.⁵

13. A GVH VKK – a tömegkommunikációs csatornákon való megjelenés fokozásával párhuzamosan – a **szakmai rendezvények** keretében történő képzést, ismeretátadást tekinti a versenyjogi-versenypolitikai, illetve fogyasztóvédelmi tájékoztató munka egyik legfontosabb eszközének. Ezért egyrészt maga is szervez szakmai rendezvényeket egy-egy aktuális versenyjogi vagy versenypolitikai kérdés megvitatására, másrészt mind szakmailag (munkatársai előadói részvételének biztosításával), mind pályázati úton anyagilag is támogatja mások által szervezett rendezvények, előadások, konferenciák, szakmai fórumok, szemináriumok, tréningprogramok stb. megvalósítását, illetve az ilyen rendezvényeken való részvételt.

14. A GVH VKK szervezésében 2008. május 9-én került megrendezésre az „**Aktuális versenypolitikai fejlemények Európában, különös tekintettel a bankszektorra és az energiaszektorra**” elnevezésű nemzetközi konferencia (a „Verseny napja”). A konferencia célja az volt, hogy a hivatal az európai versenypolitika formálói, a szabályozó hatóságok vezető képviselői és iparági szakértők segítségével áttekintse az európai versenypolitika változásait. A közel 200 fős rendezvényt Gyurcsány Ferenc miniszterelnök nyitotta meg, aki beszédében kulcsfontosságúnak nevezte azt a munkát, amelyet a magyar versenyhatóság a fogyasztók érdekében évek óta végez. A verseny és a fogyasztói érdekek védelme iránti elkötelezettség kiemelt jelentőségét hangsúlyozta Philip Lowe, az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságának főigazgatója is. A konferencián

⁴ www.versenykultura.hu, Kiadványok / Tájékoztató füzetek menüpont

⁵ www.versenykultura.hu, Kiadványok / Versenytükör menüpontban

párhuzamosan két szekcióülés volt. A pénzügyi szektor aktuális versenyjogi kérdéseivel, főként a bankváltást korlátozó tényezőkkel foglalkozott, míg a villamosenergia piaccal foglalkozó szekció a régió energiapolitikai kérdéseit járta körül. A GVH VKK a rendezvényt élőben is közvetítette az Interneten.

15. A GVH VKK és a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézete együttműködésében 2008. november 27-28-án Budapesten került megrendezésre az **Association of Competiton Economics** (ACE) éves konferenciája. A rendezvényen elsősorban a vertikális fúziók, valamint a földrajzi piac és a potenciális verseny meghatározása került szóba, közgazdasági megközelítésből. A témaköröket ugyanakkor konkrét ügyeken keresztül tárgyalták meg a résztvevők. Az ügyeket a döntést hozó versenyhatóság vizsgálói ismertették, de felszólaltak az érintett feleket képviselő tanácsadó cég közgazdászai is, végül pedig minden résztvevő hozzáfűzhette véleményét.

16. A VKK 2007 novemberében indította el a „**Versenyjogi beszélgetések délidőben**” elnevezésű rendezvény-sorozatát azzal a céllal, hogy egy rendszeres, szervezett, de mégis kötetlen formájú lehetőséget teremtsen a hivatali és a hivatalon kívüli szakértők közötti szakmai párbeszédre, az aktuális szakmai kérdéseket érintő közös gondolkodásra. A beszélgetések egyrészt a GVH VKK támogatásával megvalósult tudományos-kutatási programok eredményeinek, másrészt a GVH vagy más versenyhatóságok joggyakorlatát érintő, illetve más versenyjogi kérdések, fejlemények megvitatására teremtenek fórumot. A rendezvény-sorozat 2008-ban is folytatódott, a négy alkalommal szervezett beszélgetés témái az internetes könyvtérítés és a hazai könyvpiac, a távközlési funkcionális szeparáció, a szerzői jogok versenyjogi vonatkozásai, valamint hazánk és az EU tagországok piacai közötti áreltérések voltak, illetve e rendezvény-sorozathoz kapcsolódóan került sor egy, az állami támogatások versenyre gyakorolt hatásait elemző kutatás szakmai vitájára is.

17. A GVH VKK első alkalommal mutatkozott be az érdeklődőknek a Sziget fesztiválon, a Civil Szigeten, ahol két napon keresztül a **Versenysziget** nevű sátorban fogadta a szigetlakókat. A megjelenéssel a GVH VKK célja – a Civil Szigeten részt vevő más állami-önkormányzati szervekhez, valamint civil szervezetekhez hasonlóan – a hivatal tevékenységének alaposabb megismertetése volt. A GVH VKK szóróanyagokkal, helyszíni tanácsadással, tájékoztatással, kvízkérdésekkel és két interaktív szituációs játékkal készült a Szigetre, a játékokban közreműködőket pedig ajándékkal jutalmazta. Az érdeklődés várakozáson felülinek bizonyult mind a kérdőívek kitöltése, mind a szituációs játékokban való részvétel iránt.

18. A GVH munkatársai rendszeresen eleget tesznek különböző szakmai rendezvényekre szóló meghívásoknak annak érdekében, hogy elősegítsék a versenyjogi-versenypolitikai érvek és a GVH döntéseinek megértését, befogadását, valamint meghallgassák a **versenyhivatali működés fogyasztói és vállalati érintettjeinek** szempontjait, visszajelzéseit. Ennek megfelelő fórumai a különböző fogyasztói és szakmai szövetségek, kamarák és más iparági szervezetek rendezvényei, amelyek lehetőséget adnak egy ágazat vállalati oldala vagy a fogyasztók egészét képviselő szervezet és a hivatal munkatársai közötti közvetlen konzultációra.

19. A szakmai rendezvényeken túl a **tömegkommunikációs csatornák** használhatók fel a leghatékonyabban arra, hogy széles társadalmi csoportok tájékoztatást kapjanak a GVH VKK, illetve a GVH tevékenységeiről és cselekvési lehetőségeiről, valamint a gyakran felmerülő és széles társadalmi rétegeket érintő kérdésekről. Az eddigi gyakorlati tapasztalatok, megkeresések is azt mutatják, hogy sok esetben van igény annak a részletesebb (illetve nemcsak a szakmai közönség számára közérthető) elemzésére, bemutatására, sőt megvitatására, hogy egyes versenyfelügyeleti döntések vagy ágazati vizsgálatban tett megállapítások, vagy akár versenyszempontú jogszabály-véleményező munka során milyen szempontok motiválják a GVH-t.

20. Mindezek érdekében a GVH / GVH VKK 2008-ban tovább fokozta a sajtó útján végzett információközvetítő tevékenységét. Az év során a GVH VKK 12 alkalommal jelentetett meg tematikus

versenyjogi oldalt a Világgazdaság című napilapban (Versenyjog rovat) és számos alkalommal jelent meg az elektronikus média különböző csatornáin (televízió, rádió, élő Internetes előadás). A GVH VKK támogatásával jelent meg 2008-ban a Közgazdasági Szemle hasábjain a Verseny és Szabályozás című rovat is. A tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának elősegítése céljából 2008-ban is intenzív volt a GVH VKK jelenléte a fogyasztóvédelmi tárgyú lapok hasábjain annak érdekében, hogy megossza az olvasókkal a hivatal gyakorlatában előfordult fogyasztó megtévesztéses ügyek tapasztalatait és tanulságait.

21. A GVH VKK a versenyjogi, versenypolitikai, illetve piacelméleti képzést nyújtó magyarországi **felsőoktatási, illetve tudományos képzést nyújtó intézmények** – összesen 21 intézmény, köztük négy szakkollégium⁶ – könyvtárainak fejlesztését alapvető fontosságúnak ítéli a szakirányú felsőoktatásban, képzésben folyó oktatómunkához szükséges háttéranyagok széles körű elérhetőségének biztosítása érdekében. A GVH VKK ezért – a 2006. és 2007. évhez hasonlóan – támogatást nyújtott ezen intézmények számára szakirodalmi állományuk bővítéséhez oly módon, hogy a könyvtár, illetve intézményvezetők a GVH VKK által összeállított lista alapján meghatározott értékben választhattak intézményük számára magyar és idegen nyelvű szakkönyveket, valamint folyóiratokat.

22. A GVH VKK nemcsak más szervezetek kutatási tevékenységének támogatásával igyekszik hozzájárulni a versenyre vonatkozó elméleti és empirikus ismeretek gyarapodásához, hanem maga is élen jár ezek fejlesztésében.

23. A GVH, illetve a GVH VKK a 2003-2004. és a 2007. években is végeztetett felmérést a lakosság, valamint a versenyhivatali munka szempontjából kiemelt célcsoportok (jogászok, vállalkozók, gazdasági újságírók) körében a hivatal és a versenyszabályok ismertségének alakulásáról, a GVH munkájával kapcsolatos véleményekről, valamint a versenyjogi ismeretek pontosságáról. A felmérések célja az volt, hogy a GVH empirikusan is megalapozott képet nyerjen a magyarországi versenykultúra állapotáról (**Versenykultúra felmérések**). Mivel a tapasztalatok azt igazolták, hogy a versenykultúra állapotában érzékelhető változás csak hosszabb távon jelentkezik, s mutatható ki felmérés szintjén, a GVH VKK 2008-ban olyan kisebb felmérés-sorozatot készítettett, amely – a korábbiakhoz képest egy szűkebb területre összpontosítva – a lakosság körében a GVH eljárásainak, versenypártolási akcióinak „ismertségét” és a hivatal munkájának megítélését vizsgálta.

24. A három hullámból álló kutatás megerősítette azt – a korábbi felmérésekben is mért – eredményt, hogy a lakoságnak hozzávetőleg a fele hallott a GVH-ról. Azok többsége, akik hallottak a hivatalról, ismerik a legfontosabb feladatait is, és úgy vélik, a szervezet megfelelően működik. A hivatalról szerzett információk forrásaként a válaszadók többsége a televíziót jelölte meg, de általában véve is igaznak tekinthető, hogy a tájékozási csatornák megoszlásában – a hivattalal kapcsolatos információk esetében is – az általános médiafogyasztási szokások érvényesülnek. A GVH ügyei közül ismertségben a közéleti vonatkozásai miatt nagyobb visszhangot kiváltó (elsősorban az autópálya kartell) vagy az ismertebb személyiségeket is érintő ügyek emelkednek ki. Általánosságban elmondható, hogy a megkérdezettek a fogyasztó megtévesztéses ügyekről hallottak a leginkább, az erőfölényes ügyekről, fúziókról kevésbé, és az autópálya kartellen kívül a többi kartellügy ismertsége is alacsony. Megállapítható ugyanakkor az is, hogy azok, akik hallottak a kérdezett ügyek valamelyikéről, az ellenük való fellépést szükségesnek és fontosnak tartják. Az egyes piaci magatartásformák és a versennyel kapcsolatos attitűdök vizsgálatával kapcsolatosan pozitív tapasztalat, hogy a megkérdezettek döntő többsége a nem megengedett, illetve a nem versenybarát

---

⁶ Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium, Bibó István Szakkollégium, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Közép-európai Egyetem, Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézet, Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézet, Miskolci Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Pannon Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Rajk László Szakkollégium, Széchenyi István Egyetem, Szent István Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Társadalomelméleti Kollégium

magatartásformákat elutasítja. A fogyasztói tudatosságra vonatkozó eredmények azt mutatták, hogy a GVH eljárásai csak kismértékben ugyan, de tudatosabb reklámfogyasztóvá teszik a fogyasztókat, de azt is tükrözték, hogy a magyar felnőtt lakosságra nem jellemző az érdekvédelmi, fogyasztóvédelmi aktivitás.⁷

25. Elkészült és 2009 januárja óta elérhető a GVH VKK honlapján a **Versenystatisztika adatbázis**. Az adatbázis létrehozásával a GVH VKK célja az volt, hogy eddig nem létező alapot biztosítson a magyarországi versenyyel kapcsolatos kérdések tárgyyszerű megközelítéséhez, lehetőséget teremtve a verseny állapotára, illetve feltételeire vonatkozó elsősorban időbeli, esetleg ágazatközi és térbeli összehasonlítások megtételére, a gazdaság egészében a verseny feltételeire, a vállalkozások magatartására és teljesítményére vonatkozó folyamatok azonosítására és figyelemmel kísérésére. Az adatbázis a TEÁOR szerinti tevékenységi kódok bontásában származtatja a versenyintenzitás mérésére szolgáló mutatókat. A kutatómunka során kidolgozásra került a statisztikai mutatók módszertana és elkészült a 2003-2006. évek adatain alapuló állomány, emellett az adatbázist egy statisztikai leíró tanulmány is kiegészíti.⁸ A GVH VKK szándékai szerint az adatbázis a jövőben is folyamatosan, az aktuális adatokkal kiegészítve rendelkezésre fog állni.

26. A GVH VKK támogatásával kiadásra került a **Kaleidoszkóp – Versenyhelyzet Magyarországon 2007-ben** címet viselő tanulmánykötet. A kötet egy olyan független kutatók által írt szakértői elemzés, amely általában véve, illetve meghatározott területeken részletesebben értékeli a gazdasági verseny állapotát, feltételeit és hatásait, elsősorban a magyar helyzetre összpontosítva, de figyelembe véve az európai fejleményeket is. Az elemzés két fő részből tevődött össze, az első általános értékelést adott a magyar versenyhelyzetről, a friss tendenciákról, beleértve a piaci folyamatokat, az állami szervezetek versenyt erősítő és versenykorlátozó szerepét. A második rész az autópálya-építésről, a gyógyszerpiaci fejleményekről, a villamosenergia szektorról, a felsőoktatásról és a postai liberalizációról készített helyzetképet.⁹

27. A GVH VKK célkitűzései között szerepel a **szakmai kapcsolatok szorosabbá tétele** a versenyjoggal és versenypolitikával foglalkozó tudományos-oktatási élet szereplőivel. Ennek keretében együttműködési megállapodást kötött a Magyar Versenyjogi Egyesülettel és a Magyar Jogászegylettel. A Magyar Versenyjogi Egyesülettel folytatott együttműködés keretében a GVH VKK szakmailag és anyagilag támogatta az egyesület oktatási és kutatási tevékenységét, illetve nemzetközi konferenciákon való megjelenését. A Magyar Jogászegylettel kialakított együttműködés keretében az egyesület és a GVH VKK – a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága és a Deák Ferenc Tudományos Egyesület bevonásával – nyilvános tudományos tanácskozást szervezett „Közlemények, tájékoztatók, előzetes állásfoglalások a joggyakorlatban” címmel.

28. Hasonlóan a GVH VKK céljai között szerepel, hogy a versenykultúra fejlesztése érdekében végzett szakmai együttműködést is szorosabbra fűzze a GVH és az **ágazati felügyeleti hatóságok** között. Ennek keretében a GVH VKK 2008-ban együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH), amely a GVH VKK pályázati rendszerében hírközlési piacokkal kapcsolatos kutatási pályázatok közös meghirdetésére és értékelésére, illetve a nyertes pályázatok közös finanszírozására irányult. Az együttműködés keretében két kutatási téma került meghirdetésre, a GVH VKK és az NHH három pályázat támogatásáról döntött.

29. A pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében intenzív együttműködés alakult ki a Magyar Nemzeti Bankkal (MNB) és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével (PSZÁF). A három szervezet közös gondozásában jelenik meg 2008 márciusától – egy éven keresztül, kéthetente – a Pénziránytű címet viselő tematikus oldal az Est Lapokban, amellyel az intézmények a széles lakossági rétegek körében

⁷ A kutatást a GVH VKK megbízásából a Szonda Ipsos Média-, Vélemény- és Piackutató Intézet végezte.

⁸ A kutatást a GVH VKK megbízásából az Ecostat Kormányzati Gazdaság- és Társadalom-stratégiai Kutató Intézet végezte.

⁹ A kötet Voszka Éva és Laki Mihály szerkesztésében jelent meg.

végzett, célzott és tematikus pénzügyi ismeretterjesztést kívánják elősegíteni. A hivatal képviseltette magát az MNB által szervezett, a pénzügyi területen érdekelt szakmai és civil szervezetekkel való együttműködést biztosító Konzultatív fórum megbeszélésein is. Az MNB a Diákhitel Központ Zrt.-vel és a Magyar Bankszövetséggel megalapította a Tudatos Pénzügyekért Alapítványt (TPA), a GVH VKK a közhasznú szervezetként működő TPA együttműködő partnere, a központ vezetője a kuratórium tagja. A hivatal szerepel a TPA által kezdeményezett, a pénzügyi kultúra fejlesztésére irányuló nemzeti stratégia létrehozását célzó szándéknyilatkozat aláírói között is.

30. A GVH VKK törekszik a **versenyügyekkel kapcsolatba kerülő bírák munkájának támogatására**. A bírák egyrészt a GVH versenyfelügyeleti eljárásai során hozott közigazgatási határozatai felülvizsgálata során, másrészt a magánjogi jogérvényesítés alkalmazásakor kerülhetnek kapcsolatba a verseny törvénnyel, a versenyjoggal. Ebből következően egyre több bíró számára válhat szükségessé az e speciális jogterületre vonatkozó szakirodalom ismerete, amelyhez a GVH VKK az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala keretében működő Magyar Bíróképző Akadémia Tájékoztatói és Dokumentációs Központjának, illetve könyvtárának szakirányú fejlesztéséhez nyújtott támogatással járult hozzá, az Akadémián folyó képzési, kutatási és dokumentációs projektek szakirodalmi támogatása céljából.

31. A GVH VKK infrastruktúrájának megteremtéséhez kapcsolódik a központ **honlapjának** naprakészen tartása és informatív jellegének folyamatos fejlesztése. A GVH VKK honlapja – bár önállóan jelenik meg – szervesen kapcsolódik a hivatali honlaphoz.¹⁰ Szintén ide tartozik a hivatal **szakkönyvtárának** fejlesztése, ami a GVH VKK keretein belül működő olyan nem nyilvános, tudományos igényű szakkönyvtár, amelyben a versenyjogi, versenypolitikai szakirodalom mellett egyéb gazdasági jogi szakkönyvek, valamint a szakterülethez kapcsolódó nemzetközi intézmények kiadványai is megtalálhatók nyomtatott, illetve elektronikus formában. A könyvtár előzetes egyeztetés alapján külsősök számára is elérhető, s a helyben olvasás mellett másolatszolgáltatással és szakirodalmi tájékoztató szolgáltatással is az érdeklődők rendelkezésére áll.

32. A GVH VKK a versenykultúra fejlesztésében kiemelkedő szerepet vállaló – a versenyhivatalon kívül tevékenykedő – szakemberek munkájának elismerésére megalapította a **„Versenykultúráért” díjat**, amely 2008. december 18-án harmadik alkalommal került átadásra. A díjat Nagy Zoltán, a GVH elnöke adta át ünnepélyes keretek között Szamosi Katalin ügyvédnek, a Magyar Versenyjogi Egyesület elnökének. A díjjal a GVH VKK elismerését fejezte ki azért a társadalmi munkáért, amelyet Szamosi Katalin – szakmai képességeit bevetve – évek óta vállalt a versenyjog ismereteinek és a versenykultúrának az elterjesztése érdekében. A díj átadása – és a hivatal 18. „születésnapja” alkalmából – megtartott ünnepségen Kovács Árpád, az Állami Számvevőszék elnöke is részt vett, aki szintén elismeréssel méltatta Szamosi Katalin munkásságát.

3.2. Más szervezetek versenykultúra fejlesztő tevékenységének támogatása

33. A hivatal által a GVH VKK részéről teljesítendő feladatok mellett a munkatervi célkitűzések elérésében legalább ilyen jelentőséggel bírnak azok a programok, amelyekkel a GVH VKK saját szerepéhez képest minél több külsős szervezetnek a versenykultúra fejlesztésébe és terjesztésébe való bekapcsolódását kívánja előtérbe állítani, előmozdítva a versenykultúra fejlesztése iránti elkötelezettség társadalmi beágyazottságát, illetve a versenykultúra fejlesztésének – versenyhatóságon kívüli – bázisainak kiépítését, illetve megerősítését. Más szervezetek és személyek versenykultúra fejlesztő tevékenységének ösztönzése érdekében a GVH VKK 2006 során pályázattal rendszert épített ki. 2008-ban a GVH VKK a munkaterv négy pontjához kapcsolódóan jelentette meg pályázati felhívásait, amelynek keretében a megfelelő referenciákkal bíró pályázók által benyújtott,

¹⁰ www.versenykultura.hu, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalán elhelyezett GVH VKK logóra kattintva is

szakmailag megalapozott és reális költségtervvel rendelkező pályázati programok nyerhettek – teljes vagy részleges – támogatást.

34. 2008 folyamán a GVH VKK-hoz 112 pályázati anyag került benyújtásra. A GVH VKK 53 pályázat támogatása mellett döntött, közel 180 millió forinttal járulva hozzá ily módon különböző versenykultúra fejlesztő programok megvalósításához. A meghirdetett pályázati kiírások közül legnépszerűbbnek a tudományos és oktatási projektek, kutatások támogatására szóló felhívások bizonyultak, de jelentős számban, hozzávetőleg egyenlő arányban érkeztek a fogyasztói kultúra fejlesztésével foglalkozó civil szervezetek munkájához támogatást igénylő, és a szakmai rendezvények szervezésére, illetve szakmai rendezvényen való részvétel támogatására irányuló pályázatok is. A pályázók zöme piacutatásra szakosodott kutatóintézetek, gazdasági társaságok, valamint egyetemek, illetve különböző non-profit szervezetek, alapítványok közül került ki, magánszemélyek csak csekély – de a korábbiakat meghaladó – számban éltek a pályázati lehetőségekkel. Több olyan pályázó is akadt, aki egyidejűleg vagy egymást követően több pályázatot is benyújtott. 2008 végéig a támogatott pályázatok megvalósítása jelentős részben megtörtént.

35. A versenykultúra fejlesztésének céljához a GVH VKK által meghirdetett pályázatok két úton járulnak hozzá. Egyfelől, a pályázati támogatások lehetővé teszik, hogy olyan tudományos és oktatási programok, kutatási eredmények, rendezvények szülessenek, amelyek ezen ösztönzők nélkül nem feltétlenül álltak volna elő, illetve hogy a megvalósítás olyan személyeket, szervezeteket vonjon be a versenykultúra – közcélú – fejlesztésébe, akik ebben egyebekben nem vagy nem ilyen súllyal vállaltak volna szerepet. E tekintetben nemcsak a pénzügyi, hanem a szakmai támogatás is jelentőséggel bír. Másfelől, a GVH VKK a támogatott programok eredményeit „közkinccsnek” tekinti, amelynek a program közvetlenül résztvevőin, érintettjein túl a szélesebb közönség számára is hasznosulnia kell. Ennek érdekében a GVH VKK a pályázat révén létrejött (elsősorban tudományos) eredményeket – a program jellegétől is függően, lehetőség szerint – nyilvánosságra hozza, ami a GVH VKK transzparens, elszámoltatható működésének a garanciája is egyben.

36. A GVH VKK pályázattal támogatási lehetőséget biztosított – a versenyjog, versenypolitika, valamint a fogyasztói döntéshozatal és védelme körébe tartozó kérdésekkel foglalkozó – **szakmai rendezvények szervezéséhez**. Hasonlóan pályázattal lehetett élni a központ felé ilyen jellegű – a GVH (GVH VKK) vagy más szervezet által rendezett, hazai vagy külföldi – **szakmai rendezvényen**, előadáson, konferencián való, előadóként vagy hallgatóként **történő részvétel**, illetve az említett kutatási területekkel kapcsolatos tanulmányút támogatására is. A pályázati kiírás keretében szakmai rendezvény szervezéséhez (például infrastrukturális költségek, előadók költségei és díjazása, tolmácsolás), illetve konferencián való részvételhez (részvételi díj, az oda- és visszaút, valamint szükség esetén a szállás költsége) összeghatár nélkül lehetett támogatást igényelni, ugyanakkor közös feltétel volt, hogy a pályázati programnak és a beszámolásnak egyaránt meg kell valósulnia 2008. január 1. és december 31. között.

37. 2008-ban hét olyan pályázat került támogatásra a GVH VKK részéről, amely részben vagy egészben szakmai rendezvény szervezésére, és öt olyan nyertes pályázat volt, amely szakmai rendezvényen való részvételhez, tanulmányúthoz kért hozzájárulást. A pályázatokkal érintett rendezvények mind tematikájukat, mind célközönségüket tekintve sokrétűek voltak: a fogyasztóvédelmi kérdéseket taglaló (pl. a fogyasztói jogok ismeretével, a fogyasztóvédelem eszközeivel, a körültekintő fogyasztói tájékozódással, a tudatos fogyasztóvá neveléssel foglalkozó) programokra, kartellekkel kapcsolatos konferenciára, élő Internetes adásban középiskolások számára közvetített versenyjogi előadássorozatra és egyetemi berkekben megvalósult versenyjogi rendezvényre egyaránt találunk példákat. A tanulmányutak főként fiatal kutatóknak a legfrissebb tudományos ismeretekhez, trendekhez való közelebb kerülését, egy esetben pedig felsőoktatási intézményben tanuló, tudományos diákkörökben munkálkodó diák szakmai továbbfejlődését segítették. A pályázatok megvalósítása kivétel nélkül lezárult 2008 végére.

38. A GVH VKK a versenyjog és a versenypolitika, illetve a fogyasztóvédelmi politika kérdéseivel foglalkozó magyarországi tudományos élet és közélet működésének és fejlődésének elősegítése érdekében munkatervében célul tűzte ki az e téren folyó **tudományos kutatások támogatását**. A támogatás annak ösztönzését célozta, hogy a kutatók a verseny közgazdasági és jogi kérdéseinek vizsgálatára, eddig hiányzó kutatási eredmények létrehozására összpontosítsanak, hozzájárulva az ezen területekkel kapcsolatos magyarországi elméleti és empirikus ismeretek gyarapodásához.¹¹

39. 2008-ban a GVH VKK kilenc kutatási témában hirdetett pályázatot, ebből kettőt az NHH-val közösen. A pályázati eljárás keretében 13 pályázat bizonyult támogatásra érdemesnek (közülük három az NHH-val közösen meghirdetett témákban érkezett). A pályázatok megvalósítása nagyrészt lezárult 2008 végére, azonban néhány kutatás – a megvalósítás időigényére tekintettel – csak 2009 folyamán kerül majd befejezésre. A támogatott pályázatok között többségben voltak a verseny közgazdasági kérdéseinek vizsgálatára összpontosító pályamunkák. Több pályázat is foglalkozott a fix és mobil szolgáltatások helyettesíthetőségének vizsgálatával, valamint a viselkedési közgazdaságtan eredményeinek felhasználhatóságával és gyakorlati alkalmazásával. 2007-hez hasonlóan több kutatás is irányult az áttérési költségek szolgáltató váltásra gyakorolt hatásának vizsgálatára. Pályamunka született Magyarország és az EU tagállamok piacai közötti áreltérések, valamint az ezen piacokon észlelhető termelői és fogyasztói árak közötti áreltérések okainak feltárásáról, magyarázatáról, a digitalizáció médiapiaci hatásáról, valamint az árdiszkrimináció versenyhatósági megítéléséről és módszertani megközelítéséről.

40. A **más támogatások odaítélésére** kiírt nyílt pályázat meghirdetésével a GVH VKK célja az volt, hogy felszínre hozza azokat a hivatalon kívüli forrásból származó ötleteket és elképzeléseket, amelyek hozzájárulhatnak a versenykultúra fejlesztéséhez és terjesztéséhez. A pályázati eljárás keretében olyan tudományos, kutatási és oktatási tárgyú programok támogatását igényelheték a pályázók, amelyek segítik a versenyjoggal, a versenypolitikával és a piacelmélettel, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozattal kapcsolatos magyarországi elméleti és empirikus ismeretek javulását.¹² E pályázati felhívás keretében a GVH VKK 18 pályázathoz nyújtott támogatást 2008-ban, amelyek megvalósítása döntően lezárult 2008 végére, azonban egyes pályázati programok – a megvalósítás időigényére tekintettel – csak 2009 folyamán kerülnek majd befejezésre.

41. Az ezen munkatervi ponthoz kapcsolódóan támogatást nyert pályázatok között 2008-ban többségben voltak a könyv fordítás és kiadás, egyetemi jegyzet és más kiadványok megjelentetésére irányuló, ugyanakkor több kutatási program is szerepelt köztük. A kutatási pályázatok a kiskereskedelmi láncok tejtermékek példáján bemutatott árképzési gyakorlatával, a kartellek hatásával, a médiapiaci versennyel, a postai szolgáltatások versenyviszonyaival, az összehangoltan értékesített termékek közgazdasági alapjaival, valamint az energetikai szektor liberalizációjának vizsgálatával és a regionális gáztározói verseny lehetőségeivel foglalkoztak.

42. A GVH VKK célkitűzései közé tartozik a **tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztése** is, a verseny társadalmi elfogadottsága, a jogkövető magatartás, a versenybarát, illetve a tudatos fogyasztói döntéshozattal biztosító szabályozási környezet elősegítése, valamint a fogyasztói tudatosság növelése érdekében. A központ ezért a fogyasztóvédelmi céllal alakult civil szervezetek és a fogyasztói kultúra fejlesztéséért dolgozó más szervezetek tevékenységének, szakmai programjainak támogatásával járul hozzá a tudatos fogyasztói döntéshozattal kapcsolatos ismeretek terjesztéséhez, ilyen témájú képzések megszervezéséhez, a fogyasztók jogérvényesítési

¹¹ A támogatásnak nem célja a GVH jogalkalmazási tevékenységéhez – például folyamatban lévő/előkészítés alatt álló versenyfelügyeleti vagy egyéb GVH eljárásokhoz (ágazati vizsgálatok) – közvetlenül kapcsolódó kutatások, illetve szakértői munka finanszírozása.

¹² A támogatásnak nem célja a GVH jogalkalmazási tevékenységéhez – például folyamatban lévő/előkészítés alatt álló versenyfelügyeleti vagy egyéb GVH eljárásokhoz (ágazati vizsgálatok) – közvetlenül kapcsolódó kutatások, illetve szakértői munka finanszírozása.

lehetőségeinek tudatosításához, vagy a versenypártolási tevékenységhez kötődően a fogyasztói érdekek fokozottabb védelmét eredményező szabályozási-intézményi megoldások kialakításához.

43. Ezen pályázati eljárás keretében 10 pályázat nyert támogatást 2008-ban, amelyek megvalósítása is lezárult az év végére. A nyertes pályázatok fogyasztóvédelmi lapok és más kiadványok megjelenésének, fogyasztóvédelmi fórumok és más rendezvények szervezésének, illetve oktatási programok megvalósításának, fogyasztóvédelmi információknak az elektronikus média és az Internet felhasználásával történő juttatásának a támogatására irányultak. Fontos hangsúlyozni, hogy az egyik pályázat célcsoportja az átlagosnál – fogyasztói tájékozottságát és tudatosságát tekintve – sérülékenyebbnek számító nyugdíjas fogyasztók voltak, míg két pályázat a fogyasztóvédelmi nevelés szempontjából kiemelt célcsoportot képező középiskolás diákok elérésének a lehetőségét biztosította.

44. A GVH / GVH VKK 2008 során immár kilencedik alkalommal, ebből a GVH VKK szervezésében második alkalommal hirdetett országos tanulmányi pályázatot **„Versenyjog Magyarországon és az EU-ban”** címmel a nem-posztgraduális egyetemi és főiskolai hallgatók számára. A meghirdetett 16 témakörből hétre érkeztek pályamunkák, összesen tizenegy. A beérkezett dolgozatok foglalkoztak például a kartellek által okozott károk számszerűsítésével, a túlzó árazás, mint versenyjogsértés lehetséges versenyhatósági kezelésével, a versenyhatóság és a szabályozó hatóság piacfelügyeleti kapcsolatával és az árdiszkrimináció alkalmazási gyakorlatával.

AZ OECD-MAGYAR BUDAPESTI VERSENYÜGYI REGIONÁLIS OKTATÁSI KÖZPONT 2008. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

1. Alapítás és célok

45. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK) 2005. február 16-án jött létre az OECD és a GVH közötti megállapodással és magyar kormány anyagi támogatásával. Az alapító okirat szerint a ROK az OECD Versenyügyi Részlege és a GVH szakmai hátterére építve oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a kelet-, délkelet- és közép-európai országok versenyhatóságai számára.¹³

46. A ROK létrehozásának elsődleges célja a versenypolitika, versenyjog és a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez, amelyet különböző szakmai programokon keresztül valósítanak meg a ROK munkatársai. A GVH fontosnak tartja a saját gyakorlati tapasztalatainak továbbadását a hasonló fejlődési stádiumokat bejáró kelet- és délkelet-európai államok számára. A hivatal munkatársainak saját tapasztalata is van arról, hogy milyen is az ilyen jellegű képzéseken való részvétel: a kilencvenes évek első felében hasonló szemináriumokon és konferenciákon ismerkedhettek meg a hivatal munkatársai a fejlettebb jogrendszerek versenyjogi, versenypolitikai tapasztalataival és szerezhettek ezzel első kézből nélkülözhetetlen ismereteket.

47. A ROK révén e vonatkozásban Magyarország és a GVH vezető szerepet kapott a régió belül az átmeneti gazdaságok fejlesztésében való részvétel és technikai segítségnyújtás terén, minthogy a ROK működése elismerteti a magyar versenyjog és annak alkalmazásának régió belüli fejlettségét.

48. A ROK többek között a következő témakörökkel foglalkozik: versenyjogi ügyek elemzése; vizsgálati technikák; versenyjogi alapelvek a szabályozási reform során; bírák képzése; jogérvényesítési prioritások; irányelvek, politikák, gyakorlatok és eljárások; a régió hatóságai közötti együttműködés keretei; versenypártolás és kommunikációs eszköztár; a versenyhatóságok és az ágazati szabályozó szervek kapcsolata; valamint a versenyjog és versenypolitika általános kereteibe

¹³ A ROK honlap címe a következő: www.OECDHungaryCompetitionCentre.org, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalán elhelyezett RCC logóra kattintva is.

tartozó egyéb témák. E témákban a rendszeres találkozókra tréningprogramok, szemináriumok és tanfolyamok keretében kerül sor.

2. Célországok és működés

49. A ROK **négy típusú programcsoportot** foglal magában. Az első csoportba a kelet-európai országok és a balkáni térség országai versenyhatósági szakembereinek képzései tartoznak, név szerint: Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Moldova, Montenegró, az Orosz Föderáció, Örményország, Románia, Szerbia és Ukrajna. Ezek az országok azonos történelmi örökséggel rendelkeznek: gazdaságukat központi tervezéssel jellemezte. A ROK elsődleges célként jelöli meg ezen országok piacgazdaságra való átállásának elősegítését.

50. A ROK munkájának másik kedvezményezettje az az országcsoport, amelynek tagjai a Közép-Európai Versenyügyi Kezdeményezés (CECI) keretében tevékenykednek együtt. A 2003-ban életre hívott Kezdeményezés versenyjogi témákban nyújt együttműködési fórumot az érintett közép-európai országoknak. A Kezdeményezés versenyhatóságok közötti (és nem államok közötti) hálózati jellegű együttműködés, amely elsősorban tréningprogramokban és informális találkozóknak ölt testet. A Kezdeményezésben résztvevő országok: Cseh Köztársaság, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia, valamint Magyarország, Ausztria az állandó megfigyelői státuszt 2008 végén cserélte fel teljes jogú tagságra. A résztvevő országok azonos földrajzi területen helyezkednek el, alapjában véve hasonló kulturális tradíciókkal és történelmi tapasztalatokkal rendelkeznek, valamint többé-kevésbé azonos fejlettségi fokon állnak. Mindezekből kifolyólag versenyhivatalaik számos közös kihívással és nehézséggel néznek szembe, illetve esetenként olyan piacokat kell felmérniük, elemezniük, amelyek regionális voltak következtében átfedik egymást vagy kapcsolódnak egymáshoz, továbbá gyakran azonos ügyfélkörrel kell kapcsolatba lépniük.

51. A ROK tevékenységének harmadik ágát maga a GVH adja. A ROK a GVH munkatársai számára éves rendszerességgel rendez különféle versenyjogi és versenypolitikai témákban továbbképzéseket. E tréningprogramok tematikája általában egy éppen folyamatban lévő feladathoz kötődik vagy rendkívül aktuális, napirenden lévő témához kapcsolódik. A szemináriumok kiváló lehetőséget nyújtanak a GVH munkatársai számára nemzetközi antitröszt elméletek és a versenyjogi jogérvényesítés megismerésére.

52. A ROK negyedik célcsoportját az Európai Unió tagállamaiban versenyjoggal foglalkozó bírák képezik. A bírák számára rendezett szemináriumok a versenyjog és a közgazdaságtan minél mélyebb megértését mozdítják elő, lehetővé teszik a véleménycserét az EU versenyjogának fejleményei tekintetében, és nem utolsósorban alkalmat adnak a versenyjogi esetek kapcsán felmerülő legfőbb kihívások bírói szemszögű megvitatására. A bírói szemináriumokat az OECD Versenyügyi Részlege, az Európai Versenyjogi Bírók Szövetsége és a ROK együttesen rendezi meg.

53. A **ROK működése** tekintetében az alapító okirat meghatározza, hogy a ROK tevékenységével kapcsolatos fő kérdésekben a GVH és az OECD együttesen hoz döntést. Mindezek érdekében a felek évente összeülnek, hogy értékeljék a ROK működését és éves teljesítményét, hogy elkészítsék a következő év képzési tervét, illetve felállítsák a költségvetés főszámainak.

54. A ROK munkája az OECD és a GVH szakmai hátterére épül. A GVH felelős a ROK eseményekkel kapcsolatban felmerülő valamennyi gyakorlati kérdés és feladat megoldásáért. Az OECD-ben foglalkoztatott ROK munkatárs hívja meg az előadókat a szemináriumokra, és ő állítja össze az adott esemény programját is. A GVH minden szemináriumra delegál előadót vagy paneltagot. Az előadók OECD tagállamokból érkeznek.

55. A ROK finanszírozásának kérdéséről a GVH – az éves költségvetésében külön erre a célra kapott támogatás formájában – kötelezettséget vállal arra, hogy biztosítja a ROK működéséhez

szükséges anyagi fedezetet, valamint évente önkéntes hozzájárulást ad az OECD-nek a Párizsban foglalkoztatott munkatárs költségeinek fedezésére. Ezen túlmenően mindkét fél együttműködik annak érdekében, hogy további pénzügyi forrásokat tudjanak mozgósítani az alapító okiratban szereplő célok megvalósítására.

56. A ROK – működését tekintve – egy virtuális központ, amely a GVH épületében kapott helyet. A virtuális felépítésnek köszönhetően a ROK pénzügyi alapjait teljes egészében az alapító okiratban foglalt célok megvalósítására fordíthatja, azaz szemináriumokat szervez, hogy minél több résztvevőt fogadhasson és képezhessen. Mindezek mellett a virtuális szerkezet lehetővé teszi a változó körülményekhez való minél gyorsabb és rugalmasabb alkalmazkodást is.¹⁴

3. Áttekintés a ROK 2008. évi tevékenységéről

57. A 2008. év a ROK működésének negyedik éve. Az előző évekhez hasonlóan a ROK 2008-ban is nagy számban kínált érdeklődésre számot tartó témákat és rendezvényeket. Összesen hét, a versenyhatóságok legfontosabb hatásköreit, valamint a versenyjog területén bevált gyakorlatokat középpontba állító esemény zajlott le a ROK szervezésében. A ROK 2008-ban – néhány újítás mellett – két sikeres kezdeményezését is folytatta: egyrészt az európai bírák részére szervezett versenyügyi szemináriumot, másrészt a versenyszabályozás és az ágazati szabályozás közötti kapcsolódással foglalkozó szemináriumot rendezett.

58. A ROK 2008-ban – valamennyi rendezvényét számításba véve – összesen 201 résztvevőt és 43 előadót látott vendégül programjain, ami 785 embernapi szakképzést jelent. Tizenegy ország szakértői, 34 ország résztvevői látogatták a ROK programjait. A résztvevők között voltak Albánia, Ausztria, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, az Egyesült Királyság, Észtország, Fehéroroszország, Finnország, Franciaország, Grúzia, Hollandia, Horvátország, Izrael, Kirgizisztán, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Macedónia, Moldova, Németország, Örményország, Olaszország, Oroszország, Románia, Svédország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna, Üzbegisztán és Magyarország képviselői. Az előadók az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, az Európai Bizottság, Franciaország, Kanada, Németország, az OECD, Olaszország, Portugália, Svédország és Magyarország szakértői voltak.

59. A ROK elsődleges célcsoportja számára szervezett rendezvényeit a meghívott vendégek tapasztalati szintje és a felvetett témák komplexitása alapján két típusra lehet bontani: középfokú és emeltszintű szemináriumokra. A 2008. évi szemináriumok közül kettő volt középfokú, tehát két évnél hosszabb munkatapasztalattal rendelkező szakemberek részvételével zajlott, és ugyancsak kettő volt emeltszintű, amelyre öt évnél hosszabb munkatapasztalattal rendelkező résztvevőket hívott meg a ROK.

60. 2008-ban a ROK új kezdeményezéseket is útjára indított. Egyrészt a hipotetikus esettanulmány köré épülő szeminárium, amelyet először 2008. szeptember 1-5. között rendezett meg az erőfőlényel való visszaélés témakörében. Másrészt újdonságnak számít a 2008. május 19-22. között megrendezett szeminárium felépítése is, ugyanis e rendezvény keretében nem minden résztvevő versenyhatóság adott elő esettanulmányt, hanem csak a résztvevők fele, míg a többiek az előadott esettanulmányokat kommentálták, értékelték.

61. A ROK 2008-ban is megrendezte immár hagyományosnak számító szemináriumát az európai bírók részére. Az esemény ezúttal egyszerre szólította meg az Európai Unió régi és új tagállamainak versenyjoggal foglalkozó nemzeti bíráit, de a csatlakozásra váró és más dél-európai országokból is érkeztek résztvevők. A hagyományoknak megfelelően az OECD által korábban Bécsben megrendezett kéthetes versenypolitikai szeminárium is a ROK éves programjának részét képezte.

---

¹⁴ A ROK a hivatalon belül szervezetileg a Főtitkárság Versenykultúra Központjához tartozik, azonban azon belül elkülönült költségvetéssel rendelkezik. A hivatal részéről a ROK működését a GVH főtitkára irányítja.

Téma	Időpont	Résztevők és előadók száma	Résztevő országok / intézmények
Középfokú szeminárium – Fúziókontroll	Március 10-14.	21	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia, Moldova, Oroszország, Örményország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: EU Bizottság, Franciaország, GVH, OECD, Portugália, Egyesült Királyság
Versenypolitikai szeminárium: Fúziók és kivásárlások, erőfölénnyel való visszaélés, vertikális korlátozások, kartellek és horizontális megállapodások	Április 16-27.	44	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Észtország, Fehéroroszország, Horvátország, Georgia, Kirgizisztán, Lettország, Litvánia, Macedónia, Oroszország, Örményország, Románia, Szerbia, Ukrajna, Üzbegisztán Előadók: Németország, GVH, OECD, Egyesült Királyság, Egyesült Államok
Nemzetközi versenykonferencia, fókuszban a bank és energiaszektor és Vezetői találkozó	Május 9-10.	25	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Horvátország, Grúzia, GVH, Macedónia, Moldova, OECD, Oroszország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: GVH, OECD, Egyesült Királyság
Emeltszintű szeminárium – Versenykorlátozó visszaélések	Május 19-22.	29	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Moldova, Oroszország, Örményország, Ukrajna Előadók: Kanada, EU Bizottság, GVH, OECD, Olaszország
Középfokú szeminárium – Erőfölénnyel való visszaélés	Szeptember 1-5.	27	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Moldova, Oroszország, Örményország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: GVH, OECD, Egyesült Államok
Európai Bírói Szeminárium	November 21-22.	62	Ausztria, Bulgária, Csehország, Észtország, Finnország, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Izrael, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Macedónia, Magyarország, Montenegró, Németország, Olaszország, Románia, Szerbia, Svédország, Szlovákia, UK Előadók: GVH, OECD, Svédország, Egyesült Államok
Emeltszintű szeminárium – Versenyhatóságok és pénzügyi regulátorok együttműködése	December 8-11.	35	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Moldova, Oroszország, Örményország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: EU Bizottság, GVH, PSZÁF, OECD, Portugália, Egyesült Királyság

62. A kelet-európai és dél-európai országoknak szervezett szemináriumok sorában az első március 10-14. között került megrendezésre. A középfokú **„Fúzióellenőrzés és -eljárások”** tréningprogramon tizenöt versenyhatósági kolléga vett részt tizenegy ország képviselőjében. A program során a fúzióellenőrzéshez kapcsolódó legfontosabb kérdések, a horizontális és nem horizontális egyesülések kerültek feldolgozásra. Az esemény során az OECD tagországokból érkező szakértők előadásain kívül a célországok versenyhatósági kollégái is betekintést engedtek a hatóságaik által vizsgált legérdekesebb esetekbe. A programot egy valós ügyön alapuló hipotetikus esettanulmány több csoportban történő feldolgozása is színesítette. Az előadók összesen nyolc előadást tartottak, amelyek három fő téma köré csoportosultak: a fúziókontroll lényegi szempontjai, a horizontális, illetve a nem horizontális fúziós esetek vizsgálata.

63. A kelet-európai és dél-európai országok versenyhatósági kollégái részére szervezett szemináriumok sorában a második esemény (május 19-22.) a **„Versenykorlátozó visszaélések”** kérdéskörével foglalkozott. Az emeltszintű szemináriumi programon öt paneltag és tizenkét ország 24 szakértője vett részt. A program gerincét a korlátozó jellegű erőfölényes magatartásokat (így különösen a szerződéskötéstől való elzárkózást, az árukapcsolást és a hűségkedvezmények alkalmazását) bemutató előadások alkották. Az elmélettel foglalkozó részeket az olasz, a kanadai és a magyar versenyhatósági gyakorlatból merített esetek részletes ismertetése és elemzése egészítette ki. A szemináriumok megkerülhetetlen részét képező, nagy népszerűségnek örvendő hipotetikus esettanulmány sem maradt el a programból. Ezen a szemináriumon került bevezetésre és vizsgázott sikeresen a résztvevői esetismertetések új rendje.

64. A ROK 2008. szeptember 1-5. között **„Erőfölénnyel való visszaélés”** témakörében rendezte meg szeptemberi szemináriumát kelet- és délkelet-európai országok versenyhatósági kollégái részére. A célcsoportot elsősorban a legalább két év releváns munkatapasztalattal rendelkező vizsgálók alkották. Az öt paneltagon kívül tizennégy ország 22 szakértője vett részt a programon. Az esemény rendkívülinek tekinthető abból a szempontból, hogy ezúttal mindössze egyetlen, részletesen kifejtett és feldolgozott hipotetikus erőfölényes esettanulmány köré épült. A vendégek részt vettek a vizsgálati cselekményekben, a rendezvényt megelőzően, majd a hét folyamán újabb és újabb bizonyítékokhoz jutottak hozzá, meghallgatták a panaszost és a tanúkat, bírósági tárgyalást tartottak. Magát az esetet és a hozzá kapcsolódó bizonyítékokat úgy dolgozták ki és mutatták be az előadók, hogy azokból a törvénysértés tényére vonatkozóan ne lehessen egyértelmű és egyszerű következtetéseket levonni, tehát az eljárás végkimenetele teljes egészében a résztvevők döntésén múlt. A résztvevőknek ezért szoros együttműködéssel, közös munkával és aktív eszmeccserével kellett eljutniuk a helyesnek vélt végkövetkeztetésig. Az ülések egy része kisebb csoportokban zajlott, így az sem volt kizárható, hogy ezek más-más döntést látnak helyénvalónak. A szeminárium rendkívül eredményes volt, hiszen a résztvevők által kitöltött kérdőívek alapján az esemény a maximális 5-ös értékelésből 4,6 pontot ért el.

65. A ROK 2008. évi tevékenységét a **„Versenyhatóságok és pénzügyi regulátorok együttműködése”** témakörben, december 8-11. között megrendezett szemináriummal zárta. Az esemény a ROK célországai versenyhatósági, valamint a pénzügyi szektor felügyeleti szerveinek munkatársai képzésére fókuszált. Ilyen jellegű összevont szemináriumot minden évben egy alkalommal, más-más szektort érintő témák kapcsán szervez a ROK. A rendezvény két központi témáját a Bizottság MasterCard ügyben hozott döntése, valamint az egységes euro-pénzforgalmi övezet (SEPA) bevezetésének versenyjogi vonatkozásai alkották. Természetesen a pénzügyi szektort érintő egyéb aktuális kérdések, a pénzügyi felügyeleti és a versenyhatóságok közötti együttműködés fontosabb aspektusai is szerepet kaptak a programban. A rendezvényen 26 nemzeti szakértő vett részt 14 kelet-európai és balkáni állam hatóságainak képviselőjében. A programban a szakértői előadásokon túl a résztvevő hatóságok esettanulmányai is szerephez jutottak, összesen hét nemzeti

beszámoló hangzott el. A szeminárium során a résztvevők egy bankfúziós hipotetikus esettanulmányt is feldolgoztak.

66. 2006-ban az OECD Versenyügyi Részlege úgy döntött, hogy a 2007. évtől két hetes szemináriumát a korábban megszokottól eltérően nem Bécsben, hanem Budapesten fogja tartani. A második ROK szervezésben megvalósuló két hetes **„Versenypolitikai Szeminárium”** 2008. április 14-25. között került megrendezésre. A fiatal piacgazdasággal rendelkező országok versenyhatóságainak szóló rendezvényen 17 ország versenyhatóságának 33 képviselője vett részt, a ROK eseményeken rendszeresen képviselt hatóságok delegáltjain kívül észt, lett, litván és kirgiz szakemberek is megjelentek a programon. Az előadói panelben kilenc szakértő vett részt. A szeminárium egyaránt érintette az erőfölénnyel való visszaélés, a kartellek és más megállapodások, valamint az összefonódások témaköreit. Az erőfölényes gyakorlatok közül a túlzó árazás, a hűségkedvezmények és a kizárólagos forgalmazás, a kartellek témakörében a közgazdaságtani eszközöknek a kartellek felderítésében való alkalmazási lehetőségei, a bírságotól való mentesség és az igazságszolgáltatás akadályozása, az összefonódás-ellenőrzés körében pedig a piaci részesedés meghatározása és a piacmeghatározást követő feladatok képezték a szeminárium témáit. A szakértői előadások mellett a résztvevők összesen több mint harminc, saját gyakorlatukból származó esettanulmányt is ismertettek.

67. A ROK 2008. május 10-én tartotta meg **éves programtervező megbeszélését**, amelyen a célcsoport országok versenyhatósági vezetői jelentek meg. Az eseményre érkezett vezetők a GVH által megrendezett május 9-i nagyszabású nemzetközi konferencián is részt vettek. A vezetői megbeszélés elsődleges célja, hogy a megjelentek értékeljék a ROK előző évi munkáját, valamint felvázolják a következő év programját a célcsoport hatóságoktól beérkező javaslatok alapján. A 2007. évi programokkal kapcsolatban egyöntetűen pozitív visszajelzéseket kapott a ROK. A magasfokú elégedettséget a szemináriumokon résztvevők nagy száma is jelezte. A programtervező megbeszélésen három alapvető kérdésben hoztak döntést a résztvevő versenyhatósági vezetők. Egyrészt, a szemináriumok struktúráját illetően: alapításkor a ROK a kelet- és dél-európai versenyhatóságoknak külön-külön szervezett eseményeket, a második évtől kezdve azonban egyes csoportok vesznek részt a szemináriumokon, egyfajta mátrix struktúrát követve, azaz a küldő versenyhatóság a számára megfelelő eseményre jelentkezik be. A május 10-i megbeszélésen a résztvevők ez utóbbi egyes csoportokra alapozott struktúra megtartása mellett döntöttek. Másodsorban, felmerült a kétrészes szemináriumok bevezetésének lehetősége. A kétrészes szeminárium mindkét eseményén ugyanazok a résztvevők lennének a meghívottak. Az első szeminárium középszinten mutatná be az adott versenypolitikai, versenyjogi témát, míg az erre épülő második szeminárium már haladó szintű lenne. A kétrészes szemináriumok bevezetését a versenyhatósági vezetők javaslatára elnapolta a ROK, elsősorban a kis létszámú versenyhatóságokra tekintettel, illetve, hogy minél nagyobb számban tudjanak delegálni résztvevőket a célcsoport országok. Harmadrészt, az elméleti háttér bemutatását előnyben részesítő és a gyakorlat-orientált szemináriumok közötti választást illetően továbbra is az elméleti és a gyakorlati ismeretek azonos arányú szerepeltetése mellett döntöttek a vezetők.

68. A ROK és az OECD Versenyügyi Részlege közös szervezésében valósult meg **„A nemzeti bírúk részére szervezett európai versenyjogi szeminárium”** 2008. november 21-22. között. A nemzeti bírúknak szóló események sorában a harmadszor megrendezett eseményen 21 európai ország és Izrael összesen 56 bírója vett részt. A résztvevők túlnyomó többsége olyan országból érkezett, amelyben a versenyfelügyelet a jogalkalmazás viszonylag új területe és legfeljebb két évtizedes múlttal rendelkezik. Sok résztvevő a korábbi bírói szemináriumok legalább egyikén is részt vett már. Ez volt az első alkalom, hogy a hallgatóság soraiból felkért hozzászólók is kiemelt szerepet kaptak a szakértői előadásokban elhangzottak megvitatásában, saját tapasztalataikat is részletesen ismertette az adott területtel kapcsolatban. Az új rendszer a hallgatóság még aktívabb részvételét volt

hivatott elősegíteni. A szeminárium középpontjában az EK-Szerződés erőfölénnyel való visszaélést tilalmazó 82. cikke állt. Az előadók ennek alkalmazását ismertették különböző, piacvezető cégek által alkalmazott árazási stratégiák (túlzó árazás, kizorító árazás, hűségkedvezmények) kapcsán. A cél természetesen ismét az volt, hogy a versenyjogot és a közgazdaságtant, mint egységes eszközrendszert ismerhessék meg a bírák. A kisebb munkacsoportokban folytatott megbeszélések során a résztvevőknek arra is lehetőségük nyílt, hogy szűkebb körben részletesebben is megvitassák egy-egy szakértővel az előadások során elhangzottakat. A szakértői előadások és a munkacsoporti ülések mellett ismételen sor került két, ténylegesen tárgyalt német ügy alapján összeállított hipotetikus eset feldolgozására a Magyar Bíróképző Akadémia épületében kialakított bírósági szimulációs teremben.